

Az ELTE Fenntarthatósági Zászlóshajó Program (FZP) Akcióterve 2026–2030

Vezetői áttekintés

Stratégiai célok, fókuszterületek és intézményi megvalósítási pálya

Az előterjesztés célja: az FZP Akcióterv stratégiai keretének vezetői áttekintése, a definiált fókuszterületek céljainak, kulcsintézkedéseinek és célállapotainak összefoglalásával. Továbbá a végrehajtási keret funkciójának és intézményi szerepének bemutatása.

1. Stratégiai kiindulópont és rendeltetés

- Az Akcióterv a rektori programhoz és az ELTE 2025–2030 közötti Minőségfejlesztési Programjához kapcsolódva a fenntarthatósági törekvéseket intézményi szinten összehangolt, mérhető és végrehajtható fejlesztési rendszerré alakítja.
- A fenntarthatóságot az intézményi megújulás, a hosszú távú versenyképesség és a társadalmi felelősségvállalás pillérenként kezeli. A hitelesség alapja a belső teljesítmény, az egyetemi közösség részvétele és a társadalmi hatás, mely a fejlesztés nyomán a rangsoreredményekben megjelenik.
- Az Akcióterv a meglévő egyetemi tudásra, szervezeti és infrastrukturális kapacitásokra épít. Ezeket fókuszálja, összekapcsolja és stratégiaileg fejleszti.
A nemzetközi együttműködések, különösen a CHARM-EU, módszertani referenciát és jógyakorlat-forrást jelentenek. Az Akcióterv nyomán kialakított megoldásoknak a fenntarthatósági nemzetközi egyetemi kontextusában is értelmezhetőnek és összevethetőnek kell lenniük.

2. Az Akcióterv szerkezete és alapelvei

- Két horizontális alap és öt tematikus pillér alkot egységes intézményi rendszert.
- 2026 az alapozás, 2028 a működő rendszer, 2030 a tartós intézményi beépülés időszaka.
- Az Akcióterv az egyetemi adatvezérelt minőségfejlesztési célba integrálódik. A döntések, prioritások és visszacsatolások validált adatokra, azonosított adatgazdákra és egységes indikátorokra épülnek.
- A fenntarthatósági célok a stratégiai és minőségfejlesztési dokumentumokhoz, folyamatokhoz és éves értékeléshez kapcsolódnak.
- Párhuzamosságok elkerülése: elsődleges a meglévő rendszerek, adatforrások, tervek és felelősségi rendek használata.
- Részvétel és visszacsatolás: a kari, központi, hallgatói, munkatársi és partneri hozzájárulás a tervezés és a végrehajtás része.
- Az Akcióterv az ELTE másik két zászlóshajó programjával szinergiában értelmezhető.
- Forrásarányos megvalósítás: a program a jelenleg rendelkezésre álló egyetemi humán, szervezeti, infrastrukturális és pénzügyi forrásokból indul ki.
- Az Akcióterv stratégiai dokumentumként alkalmas célzott belső és külső fejlesztési források megszerzésének megalapozására. Az intézkedések végrehajtási ütemezése és kiterjesztése a célok érdekében ténylegesen bevonható forrásokkal arányosan történik.

3. A stratégiai keret fókuszterületei

I. Intézményi beépülés, kormányzás és monitoring

Cél: A fenntarthatóság meglévő intézményi beágyazottságának megerősítése egységes stratégiai, irányítási, koordinációs, adat- és visszacsatolási rendszerrel.

Kulcsintézkedések: Stratégiai és minőségirányítási beépülés; központi egyetemi és kari felelősségi rend; indikátorkatalógus, fenntarthatósági leltár és éves monitoring; jelentéstétel és rangsor-adatszolgáltatás;

kommunikáció és láthatóság; ösztönzés és elismerés; CHARM-EU jó gyakorlatok adaptációja; a zászlóshajó programok koordinációja.

Elérendő eredmény: Működő koordinációs testület és operatív felelősség; összehangolt adat-, monitoring- és jelentéstételi rendszer; látható, visszakövethető eredmények; intézményesült együttműködés a kari és központi szereplők között.

Intézményi beépülés: 2026: stratégia, Akcióterv, felelősök és adatkeretek. 2028: legalább két monitoringciklus és első pilotok. 2030: tartós beépülés a kari és központi stratégiai és minőségfejlesztési folyamatokba.

II. Esélyegyenlőség, inklúzió és jóllét

Cél: Az Esélyegyenlőségi Terv társadalmi fenntarthatósági céljainak és eredményeinek összekapcsolása az FZP monitoring- és jelentéstételi rendszerével, párhuzamos feladat- és adatgyűjtés nélkül.

Kulcsintézkedések: EET–FZP irányítási és adatkapcsolat; fizikai, digitális, tanulmányi és munkakörnyezeti hozzáférhetőség; mentális egészség, közösségi biztonság és diszkriminációmentesség; méltányos hallgatói, foglalkoztatási és karrierutak.

Elérendő eredmény: Az EET marad az elsődleges végrehajtási dokumentum; az FZP az eredményeket intézményi, SDG-, minőségfejlesztési és rangsorszámban láthatóvá és évente visszacsatolhatóvá teszi.

Intézményi beépülés: 2026: felelőségek, adatgazdák és bázisadatok, monitoringsablon rögzítése. 2028: első felülvizsgálat és rendszeres éves visszamérés.

III. Oktatás és kompetenciafejlesztés

Cél: A fenntarthatósági szemlélet, tudás és cselekvési kompetenciák rendszerszintű beépítése a formális és nem formális tanulási kínálatba általános és szakterületi szinten.

Kulcsintézkedések: Fenntarthatósági kapcsolódások megjelenítése a képzés-, tárgy- és kurzusleírásokban; horizontális alapozó kritériumtárgy; alap-, mester- és doktori képzési portfólió bővítése; oktatói felkészítés; rövid képzések, mikrotanúsítványok és felnőttképzés; külső képzési ökoszisztéma fejlesztése.

Elérendő eredmény: Látható és követhető tanulási utak, korszerű és inkluzív inter- és transzdiszciplináris pedagógia, bővülő képzési portfólió és hallgatói részvétel.

Intézményi beépülés: 2026: tárgyleírás bázisfelmérés, fenntarthatósági útmutató és besorolás, tárgykoncepció és portfólió-áttekintés. 2028: a horizontális tárgy bevezetés első tapasztalatai, 3–5 új vagy megújított modul, legalább három rövid képzés, az oktatói célcsoport 30–40%-ának felkészítése. 2030: a fenntarthatóság stabil része a tanulási utaknak és a minőségbiztosításnak.

IV. Kutatás és transzdiszciplináris tudásteremtés

Cél: Az ELTE fenntarthatósági kutatási portfóliójának intézményi áttekintése, láthatóvá tétele; és összekapcsolása és transzdiszciplináris tudásterületek kialakítása, a tudományos kiválóság, forrásbevonás és társadalmi relevancia erősítése.

Kulcsintézkedések: Projekt-, kutatócsoport-, kompetencia- és outputtérkép; kutatási projektek fenntarthatósági és SDG-besorolása szakmai validációval; transzdiszciplináris klaszterek és tudásközösségek kialakítása; lehetőségmonitorozás; matchmaking, projektgenerálás és stratégiai pályázatfejlesztés; belső seed támogatás lehetőségének kialakítása.

Elérendő eredmény: Naprakész és kereshető kutatási, kompetencia- és outputkép; több kart és tudományterületet összekötő aktív közösségek; működő központi pályázati előrejelzés és projektfejlesztési támogatás.

Intézményi beépülés: 2026: első projektösszesítés és 2–3 klaszterirány kijelölése. 2028: a releváns projektek és kompetenciák összekapcsolása, 2–3 működő klaszter, projektgeneráló alkalmak 2030: rendszeresen frissített, együttműködés- és pályázatfejlesztésben használt portfólió, több benyújtott közös projekt.

V. Innováció, tudáshasznosítás és szolgáltatások

Cél: A kutatási, oktatási és fejlesztési eredményekre épülő fenntarthatósági innovációk, tudáscsomagok és szolgáltatások szervezett hasznosításának erősítése.

Kulcsintézkedések: Hasznosítható módszertanok, prototípusok, képzési tartalmak és szakértői tudáselemek azonosítása; belső tudáshasznosítási folyamat lefektetése; egyszerű előszűrési és döntési folyamat; pilotok;

pályázati, vállalati, szakpolitikai lehetőségek feltérképezése: szolgáltatási portfólió; partneri tesztelés; piaci, társadalmi és intézményi hatás dokumentálása.

Elérendő eredmény: Átlátható út alakul ki az eredménytől a piloton át a rendszeresen kínált szolgáltatásig; valós partneri igényre épülő, felülvizsgált portfólió jön létre.

Intézményi beépülés: 2026: azonosítási módszertan, adatlapok és első eredménykör. 2028: következetesen működő folyamat, több elemből álló és ténylegesen igénybe vett portfólió, első esettanulmányok. 2030: tartós portfólióelemek és több dokumentált gyakorlati, gazdasági vagy társadalmi hatás.

VI. Fenntarthatósági ökoszisztéma-szerep, partnerségek és társadalmi hatás

Cél: Az ELTE látható, kezdeményező és megbízható fenntarthatósági ökoszisztéma-szerepének erősítése, hazai és nemzetközi partnerségekkel, közösségi részvétellel és szakpolitikai kapcsolódásokkal.

Kulcsintézkedések: Belső intézményi és köznevelési bázisok feltérképezése; stratégiai partnerhálózat és 3–5 prioritásos partnerségi irány; célcsoport-specifikus programok és mintaprojektek; citizen science; hallgatói és alumni részvétel; társadalmi és szakpolitikai hozzájárulás dokumentálása.

Elérendő eredmény: Átlátható partner- és programökoszisztéma; stratégiai partnerségek, aktív prioritásos együttműködések; célcsoportokhoz igazított, ismételhető mintaprojektek; dokumentált és visszacsatolt társadalmi, közösségi és szakpolitikai hatás.

Intézményi beépülés: 2026: partneri, intézményi és részvételi áttekintések. 2028: aktív partnerségi irányok, több visszatérő program, pilot és párbeszédforum. 2030: stabil, többéves együttműködések, tartós részvételi formák és mérhető társadalmi hasznot hozó mintaprojektek.

VII. Működés és campusfejlesztés

Cél: Az ELTE működésének és campusainak fokozatos, adatvezérelt, prioritásalapú és részvételi fenntarthatósági átalakítása.

Kulcsintézkedések: Rektori–kancelláriai koordináció; működési helyzetkép; 3–5 prioritásos beavatkozás; zöld beszerzés és mobilitás és zöld belső szolgáltatások alapelvei; munkatársi és hallgatói kezdeményezések.

Elérendő eredmény: Mérhető fejlesztési program, értékelt pilotok és intézményi gyakorlattá váló sikeres megvalósítások.

Intézményi beépülés: 2026: fórum, prioritáslista és ötletcsatorna. 2028: működési helyzetkép és első pilot. 2030: 2–3 megvalósított kiemelt beavatkozás és kiterjesztett jó gyakorlatok.

4. A fókuszterületek egysége és intézményi beépülése

- Az I. fókuszterület adja az irányítási és adatkeretet; a II. a társadalmi fenntarthatóság integrációját; a III–VI. a tartalmi fejlesztéseket; a VII. a fizikai, működési és közösségi megvalósulást.
- Az oktatási, kutatási és hallgatói eredmények innovációvá, szolgáltatássá, partneri programmá vagy campuspilottá fejlődhetnek.
- A KPI-k és az éves visszacsatolás összekapcsolják a stratégiai irányokat a mérhető intézményi teljesítménnyel és támogatják a zászlóshajó programok közötti szinergiák érvényesülését.
- A belső teljesítmény dokumentált következményei megjelennek a külső rangsor- és referencia eredményekben.

A fókuszterületek megvalósítása egységes intézményi pályát követ: 2026 az alapozás, 2028 a működő rendszer kialakítása, 2030 pedig a tartós intézményesülés célállapota.

5. A végrehajtási keret rendeltetése

A végrehajtási keret a stratégiai keret megvalósíthatóságát biztosító operatív rendszer

- A KPI-katalógus egységesíti a mutatók definícióját, adatforrását, adatgazdáját, gyakoriságát és értelmezését.
- Összekapcsolja a feladatokat a minőségcélokkal, az SDG-kkel és a releváns adatszolgáltatási keretekkel.
- Biztosítja az éves adatgyűjtést, validációt, elemzést, beszámolást és vezetői visszacsatolást.
- Nem írja felül a hatályos és elfogadott terveket; a már szabályozott feladatoknál a meglévő felelősséget, határidőt és indikátort veszi át.

- A pilotok mérésére és korrekciójára épít, így csak az indokolt, megvalósítható és eredményes megoldások válhatnak intézményi gyakorlattá.
- A végrehajtás kiindulópontját a jelenleg rendelkezésre álló egyetemi források jelentik.
- Az Akcióterv indikátorai és célállapotai ugyanakkor szakmailag megalapozzák célzott fejlesztési források megszerzését.
- A megvalósítás sorrendje, üteme és terjedelme a stratégiai prioritásokhoz, valamint a célok érdekében bevonható források mértékéhez igazodik.

6. Összegző megállapítások

- A fenntarthatóság az ELTE teljes működését integráló szervezőelv. Az Akcióterv a fenntarthatóságot az egyetem oktatási, kutatási, innovációs, társadalmi és működési megújulásának közös intézményi kereteként kezeli.
- A végrehajthatóság kulcsa az egyetemi, kari, kancelláriai és hallgatói szereplők összehangolt együttműködése, a világos felelősségi rend, a megfelelő operatív kapacitás, az adatgazdák működése és a rendszeres vezetői visszacsatolás.
- A program a rendelkezésre álló egyetemi forrásokra épít, végrehajtásának üteme és kiterjesztése pedig a célok érdekében bevonható forrásokkal arányosan alakul.
- 2030-ra egy olyan összehangolt intézményi rendszer kialakítása a cél, amelyben a célok, feladatok, felelősségek, adatok, mérés és visszacsatolás egységes logikában kapcsolódnak egymáshoz.
- Ekkorra az ELTE minőségfejlesztési céljaival összhangban meghatározó hazai és nemzetközi egyetemi központtá válik a Fenntartható Fejlődési Célok területén.

Budapest, 2026. október 15.

Mádlné Dr. Szőnyi Judit
egyetemi tanár
általános rektorhelyettes